

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

IV. De Potestate dispensandi in Impedimentis Conjugiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62672)

ARTICULUS IV.

De Potestate dispensandi in Impedimentis Conjugiorum.

SUMMARIUM.

54. Hanc in impedimentibus Papa:
55. In quibusdam etiam Episcopi concedunt.
56. Dirimentia alia sunt Naturalis aut Divini, alia Humani Juris.
57. Istò introducta Papa dispensandò,
58. Non etiam Episcopi relaxant:
59. Nisi muniri sint privilegiò,
60. Vel dispensationem irritam fuisse post nuptias appareat.
61. Hoc tamen casu verius Episcopus non dispensat.
62. In dubio de impedimento, hoc non subesse, declarat:
63. Non id vera dispensatione tollit.
64. Casu urgentis extraordinaria necessitatis,
65. Post matrimonium jam contractum,
66. Et aliquando ante illud initum,
67. Aliò, qui possit, deficiente,
68. In impedimento occulto & in foro interno Episcopus dispensare valet;
69. Non etiam ad casus Episcopales privilegiatus,
70. Aut Vicarius Episcopi generalis
71. Sine mandato speciali.
72. Eadem potestas ab Episcopo potest delegari.
73. Juris privilegiò non competit Religiosis.

54. **I**N impedimentis, conjugiorum duntaxat honestati obstantibus omnibus, dispensandi potestatem summo Pontifici competere, convenit inter

DD. & de Interdicto Die, seu Tempore feriato, Crimine, & ex Catechismo orta spiritali cognatione indubitatum est ex eo; quòd introducta sint Jure Ecclesiastico: eisque derogari valeat, & potiora abrogata sint per viam consuetudinis, supremæ potestati Ecclesiasticæ non prævalentis: imò Juri Ecclesiastico derogandi vim, quam habet, ab ista obtinentis. De Sponsalibus autem & Voto inde constat; quòd Papa ex justa causa, in ipso matrimonio Rato dispensare, ut *Tit. 19. n. 38.* ostenditur: & votò erga Deum contractum debitum, ipsius nomine, & accepta ab eo potestate, remittere valeat, ut cum *D. Thoma 2. 2. q. 88. art. 10.* & *Suarez Lib. 6. de Voto cap. 9. n. 15.* cæterorum TT. & fidelium communis est sensus & Usus.

In iisdem dispensandi potestatem Episcopis, aliisque Prælati, jurisdictionem quasi Episcopalem obtinentibus, est Jus (excepto, quod ex incestu oritur, *c. Veniens 2. de Eo, qui cogn. Consang.*) nuptià indulgisse: concessisse tamen, aut *c. cit.* concessam, ad cætera impedimenta solum impedientia (Continentiæ & Religionis votis atque Sponsalibus exceptis) extendisse visa est, omnium ferè Ecclesiarum usu approbata consuetudo: cujus omni exceptione majores testes sunt, *Sylvester V. Matrimonium 7. q. 6. d. 2.* *Navarrus Manual. cap. 22. n. 85.* *Sanchez Lib. 7. de Matrim. disp. 17. n. 15.* *Pontius Lib. 8. de Matrim. cap. 13. n. 12.* & *Perez de Matr. disp. 44. f. 4. n. 9.*

In dirimentibus opus est distinctione inter ipsa impedimenta & Jura, quibus ea sunt introducta; cum eorum quædam Divinò aut Naturali, ut Ligamen, Consanguinitas in primo gradu lineæ Rectæ, Ætas carens usu rationis, Impotentia perpetua, Error circa substantiam sive individuum personæ: alia Ecclesiastico Jure sint

- re sint introducta : ut *Ætas*, usu quidem rationis prædita, sed in fœmina duodecim, in mare quattuordecim annis minor, *Conditio Servilis*, *Cultûs disparitas*, *Cognatio Spiritualis*, *Legalis & Naturalis* in quocunque *Transverſæ* & in secundo, atque ulterioribus gradibus lineæ *Rectæ*, *Ordo Sacer*, *Proſeſſio Religioſa*, *Adulterii & Homicidii Crimina*, *Vis Metûsve*,
57. *Raptus & Clauſtrinitas*. In quorum poſterioribus : non etiam in prioribus diſpenſari à Papa poſſe, ſatis receptum & ratio de iſtis eſt; quòd, cum ligandi & ſolvendi poſteſtas conjuncta ſit, *Matth. cap. 16. v. 19.* legem eaque introductum quocunque impedimentum tollere & multò magis diſpenſandò relaxare, qui tulit, ejuſque in jurisdictione ſucceſſor, poſſit, *arg. c. Non debet 8. pr. de Conſang. & Affinit. c. Alma 24. pr. de Sent. excom. in 6.* De prioribus autem; quia inferior poſteſtas tollere & relaxare legem ſuperioris, niſi acceptà ab eo poſteſtate, non poſteſt, *can. Inferior 4. diſt. 21. c. Cum inferior 16. de Majorit. & Clement. Ne Romani 2. de Elect.* in relatis autem *Divini & Naturalis Juris* impedimentis (exceptò vinculo matrimonii Rati, per ea, quæ *Tit. 19. à n. 38.* tradentur) diſpenſandi poſteſtatem Papæ conſeſſam, neque ex functionibus Canoniciſ, neque ex traditione vel uſu Eccleſiæ conſtat. Ita in *6. Literas 13. de Reſtit. ſpolar.* *Hoſtienſ. n. 3.* *Panormit. n. 12.* *Imola n. 6.* *Navarrus Manual. cap. 2. n. 84.* *Covarruv. p. 1. de Sponſal. cap. 6. §. 10. n. 10.* & *Sanchez Lib. 8. diſp. 6. n. 10.* Hæc ſatis certa,
58. Dubium autem primò eſt, an in impedimentis, conjugium Jure ſolùm Eccleſiaſtico dirimentibus, diſpenſare valeant Epifcopi: cui anſam præbet praxiſ, quâ pro diſpenſatione ad ipſos recurri, & hæc concedi aliquando ſolet. Eâ tamen non obſtante, ipſiſ aliſque Prælatiſ Eccleſiaſia-

ſticis, jurisdictionem quaſi Epifcopalem in certi territorii populum obtinentibus, ac proinde etiam, ſede vacante, Capitulo in illiſ diſpenſandi poſteſtatem Jure communi non competere, communis certæque ſententia DD. & ratio clara eſt; quia omnia à ſummis Pontificibus vel Conciliis Generalibus, Romano Pontifici tanquam capiti ſuo unitiſ, iſtiſque autoritate conſirmatiſ, prodita, aut univerſali conſuetudine Eccleſiæ ſunt introducta; & propterea à poſteſtate inferiore nequeunt relaxari, *can. Inferior c. Cum inferior cit.* Eadem fere ratio eſt ſediſ Apoſtolicæ etiâ à Latere legatorum; cum ad matrimonium diſpenſandi poſteſtatem in provinciſ ſuiſ amplioſorem Jure communi non habeant, quàm quilibet Epifcopus in tua diœceſi, ſecundùm Gloriam in *c. Quia circa 6. V. A Sede, de Conſang. Panormit. in c. Quod tranſlationem 4. de Offic. Legati n. 9. cit.* *Covarr. cap. 6. §. 10. n. 1.* & *Sanchez diſp. 6. n. 15.*

Quantumvis autem communi hæc ita ſint, ſpeciali tamen Jure in aliquibus ejusmodi impedimentis & certis caſibus diſpenſandi facultatem Legati Apoſtoliciperique, & aliquando Epifcopi habent; ſic enim Commiſſariuſ Cruciatæ ex delegatione facultatem habet pro Foro Conſcientiæ diſpenſandi in impedimento *Aſſinitatiſ* ortæ ex copula fornicariæ, quando ex parte uniuſ, qui cum ea ſecundùm formam à Tridentino *Seſſ. 24. cap. 1. de Ref. Matr.* præſcriptam, hoc eſt, coram Parocho & duobuſ vel tribuſ teſtibuſ præviſque denuntiationibuſ contraxerunt, adfuit bona fideſ, teſte *cit.* *Sanchez n. 23.* & *Pontio Lib. 8. cap. 17. n. 8.* Sic Legati ſediſ Apoſtolicæ in Hiſpania diſpenſant in impedimento publicæ *Honeſtatiſ*, teſtibuſ *Garcia p. 11. de Benef. cap. 5. n. 367.* & *cit.* *Pontion. 10.* in quo & *Conſanguinitatiſ*, atque *Aſſinitatiſ* in quarto,

quarto, uti etiam in tertio & quarto gradu inæquali, in spiritualis cognationis inter levantem & levatum, & Criminis, neutro tamen machinante, commissi, impedimentis dispensandi facultatem ejusdem summæ sedis Legatis Lucernensibus concedi consuevisse, ostendit Gobat *Experient. Tract. 9. n. 587.* sic ex privilegio Apostolico Episcopus Ratisbonensis in tertio & quarto gradu Consanguinitatis cum pauperibus solet dispensare, teste eodem n. 597. Sic demum Episcopus Leodiensis, ejusque in spiritualibus Vicarius generalis in tertio & quarto gradu Affinitatis dispensationem concedunt, quando ob paupertatem Româ nequit obtineri, eamque gravis necessitas exigit, teste Lessio in *Auditorio V. Matrimonium, casu 9.* apud *cit. Gobat n. 596.*

60. Dubium secundò est, an in impedimento dirimente dispensare Episcopus valeat, quando, super illo impetratam dispensationem Apostolicam ob vel subreptitiam fuisse, deprehenditur. Cui occasione præbuit difficilis textus *c. Quia circa 6. de Consang. & Affinit.* ubi Innocentius III. Absoloni Londinensium Archiepiscopi (Gonzalez in *c. Quia circa 6. de Bigamis n. 2.*) de ejusmodi dispensationis vigore & putatitiis conjugibus consulenti scribens, *Dissimulare, inquit, poteris, ut remaneant in copula sic contracta; cum ex separatione, sicut asseris, grave videas scandalum imminere.* Quæ rescripti Apostolici verba Interpp. ac DD. mirè torserunt, & ad alias aliasque & quòd ante adinventis non acquiescerent, semper novas expositiones excogitandas invitârunt: ex quibus duæ, una VV. altera RR. frequentiori calculò sunt receptæ.

61. Illi seu veteres præsertim Interpp. *c. cit.* à Papa dissimulationem suggerente tacite dispensatum, volunt in impedimen-

to, quò copulati adhuc laborabant; quantumvis enim Principis, factum non punientis, dissimulatio dispensationem non inducat, *c. Cum jam dudum 18. de Præbend. & dignit.* dispensare tamen intelligitur, quando super facto consultus *Toleram* aut *Toleretur*, responderet: qui *c. cit.* intellectus est Glossæ *fin. in c. cit.* Hostiens. *V. Dissimulare*, Joan. Andr. *n. 3.* Panormit. *n. 8.* Alex. de Nevo *n. 12.* alicrùmque Interpp. ac Sylvestri *V. Lex q. 7. ad finem.* Aliis tamen DD. & meritò displicet, partim; quia Papa tanum ait, conjugum putativorum in matrimonio, bonâ fide inito, perseverantiam dissimulari posse solum casu, quò sine scandalo nequeunt separari, ex quo Apostolica dispensatio perperam infertur; cum, si Papa rescribendò dispensasset, dissimulari id potuisset, licet separatio cum scandalo conjuncta non foret: partim verò; quia, licet dissimulatio dispensationis habuisset vim, matrimonium tamen ante invalidè contractum non convaluisset sine novo consensu; quòd consensus antè præstitus fuerit nullus, & solâ Papæ dissimulantis tolerantia non convaluerit, neque potuerit matrimonii invalidi usum cohonestare, ut *an. 173.* dicitur.

Isti seu RR. *c. cit.* dissimulationem à Papa permissam, aiunt; quòd personæ, vi Apostolicæ dispensationis invalidæ copulatæ, bona fide existimârunt, se legitime copulatas, & ex veritatis ac nullitatis manifestatione grave & publicum scandalum secuturum verisimiliter timeretur; ut ad eòdè Papa, conjuges putativos in invincibili ignorantia relinqui consultius esse, duxerit, quàm illorum separatione publico fidelium scandalo occasione præberi. Atque ita præter Navarrum in *can. Si quis autem 4. dist. 7. de Penit. à n. 67.* Covarruviam *p. 2. de Sponsal. cap. 6. §. 10. n. 15.* & Gutierrez de *Matrim. cap. 48. n. 1. c. cit.* relatum Apostolicum respon-

responsum exaudiunt Adrián. *Quodlib. 5. art. 2. lit. E. Corduba Summa q. 189 p. 4. Aragon. 2. 2. q. 33. art. 6. concl. 3. cit.* Sanchez *disp. 38. n. 12. ad finem* Perez *f. 7. n. 15. & alii TT. quorum expositionem aliis præferunt Barbosa in c. cit. n. 5. & Gonzalez n. 2. cum; quod magis congruat literæ, ut advertit Pirrhing ad Rubr. de Consang. ac Affinit. n. 58. tum verò; quod scandali vitandi causâ, quæ aliàs non conceduntur, permitti, can. 1. *dist. 95. & c. Deus 11. de Vita & honest. & omitti* valeant, quæ aliàs fieri, oporteret, can. 1. *dist. 51. & c. Cum teneamur 6. de Præbend. & dignit. eaque in re vel maxime multitudinis ratio soleat haberi, can. Ut constitueretur 25. in fine, dist. 50. c. Sanè 2. de Temp. Ordinac. & c. Quod diletio 3. de Consang. & Affinit.**

62. Dubium tertio est, an Episcopus dispensare valeat in dubio, an opus sit aliqua dispensatione; eò enim casu, matrimonium in iuris ulla dispensatione opus non esse, ab Episcopo declarari, vel ad cautelam dispensari posse, Sæ in *Summa, V. Dispensatio n. 1. indiscriminatim* ait. Mihi hac in re arridet distinctio, quâ dubitationem hanc resolvunt *citt. Sanchez Lib. 8. disp. 6. n. 17. eumque secutus Perez f. 7. n. 2. vel enim, inquit hi DD. res omnino dubia est, an subsit aliquod impedimentum, vel ita dubia non est?*

Si prius, ad excludendum omne scandalum declarare Episcopus quidem potest, dispensatione opus non esse, vel etiam dispensare ad cautelam; quia in dubio præsumptio est pro libertate matrimonii contrahendi: donec, eam impedimento intercedente ademptam, certò aut

63. verisimiliter constet. Quæ tamen vera dispensatio non est; ut, si matrimonio jam initò impedimentum nuptiale dirimens intercessisse, quomodocunque appareret, pro dispensatione ad sedem Apostolicam

recurrendum necessariò esset. Ratio est, quia in eiusmodi dubio impedimentum revera intercedens per viam dispensationis tolli ab Episcopo posse, ullo Jure expressum non reperitur.

Si posterius, & præsumptio pro impedimento urget, v.g. si in coitu cum femina, an semen emissum aut vase receptum, itaque cum femina forore contracta sit affinitas, dubium sit, non proficua Episcopalis sed Apostolica dispensatio necessaria est; quòd in dubio prævaleat præsumptio desumpta ex iis, quæ communiter contingunt: in coitu autem cum femina semen effundi & vase recipi communiter contingat adeò; ut probatò coitu, semen effusum aut vase receptum neganti in externo foro fides non adhibeatur, teste *citt. Perez n. 2. in fine.*

Dubium quartò est, an Episcopus dispensare valeat in casu extraordinario, quò post matrimonium bona fide contractum subesse deprehenditur impedimentum dirimens occultum: & neque conjuges sine scandalo separari, neque Papa ob locorum distantiam vel personarum paupertatem adiri, neque dispensatio propter periculum incontinentiæ differri potest. Ratio dubitandi est; quia Episcopi eisque similes prælati dispensare nequeunt in lege Pontificia vel decreto Concilii generalis, ut dictum n. 58. Quæ ratione ducti Sotus *Lib. 1. de J. & J. q. 7. art. 3. & in 4. dist. 37. q. unic. art. 2. V. racru p. 3. Speculi, art. 18. & Medina 1. 2. q. 97. art. 4. proposito & quocunque necessitatis casu in ullo connubiali Ecclesiastici Juris impedimento dispensandi facultatè Episcopo competere, negant. Ex iis tamen Sotus huic suæ Opinioni non obscurè adversatur in 4. dist. 41. q. unic. art. 3. in fine expressis verbis, Si contra Justitiam publica Honestatis aliqui contrahant & expeditissimus non sit ad Papam accessus,*

accessus, nullum esset periculum, quamvis Episcopus dispensaret.

65. Quare melius cum Sylvestro V. Dispensatio, q. 9. n. 15. Navarro Manual, cap. 22. n. 85. & Garcia p. 11. de Benef. cap. 5. n. 343. publicâ matrimonii notitiâ & ignorantia impedimenti cum publici scandali periculo & ad sedem Apostolicam recurrendi maxima difficultate concurrentibus, dispensandi facultatem Episcopis, eisque similibus Prælati adstruunt Henriquez Lib. 12. cap. 3. n. 2. Guttierrez de Matrim. cap. 49. an. 7. cit. Sanchez Lib. 2. disp. 40. n. 3. Pontius cap. 13. n. 2. & Perez f. 6. n. 3. & RR. alii, quibus hanc sententiam gemina ratio persuasit. Una est; quod, licet Episcopus etque similes Prælati in lege Pontificia & Conciliari decreto vel canone dispensare generaliter nequeant, id tamen valeant casu urgentis magnæ necessitatis, quando ad sedem Apostolicam non est recursum, ex mente Panor. in c. At si clerici 4. §. De adulteriis n. 9. Felini in c. 1. de Constitut. fell. 7. Baldi in l. Omnes 9. ff. de J. & J. n. 8. Lambertini Lib. 2. de Jure Patr. p. 1. q. 7. art. 9. n. 2. Cucchi Lib. 2. Infit. major. tit. 6. n. 334. Guttierrez Lib. 1. Q. Canon. cap. 23 n. 8. necessitas autem, si quæ esse potest, in proposito casu utique maximè urgens sit, imprimis propter periculum scandali, secuturi ex conjugum separatione, & hanc securam famæ jacturam: deinde propter periculum peccandi, si non separentur: & demum propter difficultatem manifestandi impedimentum, si istius alter tantum conscius est, & incommoda ex ejus manifestatione timenda. Altera est; quod, dispensandi facultatem hujusmodi casibus Episcopis competere, animarum bono maximè expediat & fere necessarium sit ad evitanda gravia peccata; proindeque verisimile non sit, eam à Papa denegari.

Confirmatur; quia canonum legumque optima interpres est Consuetudo, c. Cum dilectus 8. de Consuetud. quæ hanc potestatem Episcopis tribuit; cum eâ Episcopi soleant uti, hisque à DD. passim tribuatur, Papâ sciente & non contradicente vel improbante.

Dubium quintò est, an hujusmodi 66. necessitatis urgentis casu in impedimento occulto Episcopus dispensare etiam valeat ante matrimonium contractum; quod Salas Disp. 20. de LL. f. 3. & Hurtadus Disp. 26. de Matrim. n. 7. affirmant cum cit. Sanchez n. 7. & Pontio n. 6. quorum iste hujusmodi casum esse, ait, si quis morti proximus ad legitimandas proles cum earum matre contrahere vellet, & id propter intercedens impedimentum dirimens occultum sine dispensatione non posset: ille vero eum casum statuit, quò, ante contractum nuptialem & omnibus ad hunc paratis, sponсорum alter in confessione Sacramentali deregit occultum & ex crimine proveniens impedimentum dirimens, cuius detectio notabilem infamiam afferret; & neque à nuptiis abstinere, neque eâ, donec dispensatio obtineatur Româ, differri possunt sine verisimili suspitione occulti criminis detecti in confessione. Tali autem vel simili aliquò casu urgente, in impedimento dispensandi facultatem Episcopo competere, cum cit. DD. Perez cit. f. 6. n. 11. utrâque ratione antè allatâ probat, & confirmat paritate voti continentia simplicis, conjugium impediens; quod, licet Apostolicæ dispensationi reservatum sit, Extravag. Esf. Dominici §. inter com. de Penit. Gremiff. necessitatis tamen urgentis & ex magno incontinentia periculo & Papam adeundi difficultate provenientis casu per viam dispensationis relaxari ab Episcopo posse, Angelus V. Matrimonium 3. imped. §. n. 3. Sylvester cit. n. 15. Navarrus Manual. cap. 12. n. 78.

12. n. 76. Palacios in 4. dist. 38. disp. 3. Henriquez Lib. 6. cap. 14. n. 7. & alii docent apud cit. Sanchez n. 7. Ergo urgentissimæ necessitatis casu dispensare Episcopus etiam poterit in aliis impedimentis; cum ista sedi Apostolicæ reservata non magis sint, quàm votum illud.

Quantumvis autem hujusmodi maximæ necessitatis casu urgente dispensandi facultatem cit. Sanchez n. 6. Pontius cap. 13. n. 3. Perez n. 5. & alii eò etiam casu adstruant, quò duo impedimenta occulta concurrunt, eam tamen meritò negant

67. Primò iis casibus, quibus dispensationis indigi facile recurrere possunt ad sedis Apostolicæ legatum, aut etiam ad alium, in similibus casibus dispensandi præditi potestatis; quòd talibus casibus necessitas Episcopi dispensationem non exposcat, istiusque respectu illa cesset, Navarrus cit. n. 85. Cucchus cit. cit. n. 310. Vega Lib. 6. Summa, casu 143. in fine, & cit. Sanchez n. 8.

68. Secundò, eam potestatem, Episcopo solum competere, aiunt, in impedimentis occultis, hoc est, talibus, quæ publicè nota non sunt, neque periculum est ea in foro externo detegenda; quòd orta sint ex crimine clam & in occulto commisso. Ratio est; quia, si impedimentum occultum non sit, conjugum separatio aut nuptiarum, donec dispensatio Apostolica impetretur, dilatio ullum scandalum non affert, cit. Henriquez Lib. 12. cap. 3. n. 1. & 2. Sanchez n. 11. & Perez n. 6.

Tertiò, in iisdem casibus etiam occultis dispensandi potestatem Episcopo stabilitam solum spectare, volunt, forum conscientie internum eò ferè modò, quò in irregularitatibus & suspensionibus, ex delicto occulto & ad forum contentiosum non deducto ortis, dispensandi fa-

cultas ei competit ex decreto S. Synodi Trident. Sess. 24. cap. 6. de Reform. cit. Henriquez n. 3. & Sanchez n. 10.

Quartò monent, in prædictis casibus etiam pro foro interno dispensandi facultatem non competere habenti privilegium dispensandi in casibus Episcopalis etiam matrimonialibus; quia casus, in quibus Episcopus præcisè ratione urgentis necessitatis dispensat, non sunt propriè Episcopales, sed Apostolici, & Episcopo præcisè ex quadam juris interpretatione & casualiter permitti censentur, Henriquez Lib. 6. cap. 14. n. 7. lit. P. & cit. Sanchez n. 9. Unde

Dubium sextum oritur, an ejusmodi urgentis necessitatis casu in impedimentis occultis dispensare queat Vicarius Episcopi generalis. Ratio dubitandi est; quòd ex mandato seu commissione generali illi competat pertractatio causarum matrimonialium, per tradita Lib. 1. tit. 28. n. 45.

Verùm hoc de istiusmodi causarum judiciali pertractatione accipiendum est juxta dicta Tir. cit. n. 36. ut adeò, eò nichil obstante, Vicario generali in extraordinariis illis casibus dispensandi potestatem sine speciali mandato meritò negent Glosa in can. Qua de causa 9. v. Quid. quid 2. q. 5. Felinus in §. De adulterio cit. n. 21. Cucchus Lib. 2. Instit. major. tit. 8. n. 111. Gutierrez Lib. 1. Q. Canon. cap. 19. n. 15. & Sbrozzius Lib. 1. de Vicar. Episc. q. 35. n. 3. quibuscum sententiunt cit. Henriquez cap. 3. n. 2. Sanchez n. 12. & Perez f. 7. n. 2. ducti paritate cum dispensatione in irregularitatibus & suspensionibus occultis, sine speciali mandato Vicario non competente, ex decreto Synodali cap. 6. cit. ibi, Per seipos aut Vicarium ad id specialiter deputandum. Rationem reddunt; quòd dispensatio acquireretur in integrum restitutioni, non compre-

comprehensa commissione generali, sed speciale Episcopi mandatum exoptenti, *l. illud 25. §. 1. ff. de minoribus*, vel generale, quò committantur omnes in foro Conscientie dispensandi causæ, Episcopo quomodocunque competentes: cujusmodi mandatò in quarundam provinciarum amplioribus diocesis Vicarii generales instrui solent, & ipsa quoque in integrum restitutio potest committi, ut cum Panormit. *in c. Covarr. 8. de In integr. restit. n. 5.* Roland. à Valle *Vol. 2. consil. 26. titò & Covarruvia Lib. 1. var. cap. 6. n. 2. & 3.* observat Bruneman. *in l. illud cit. n. 2.*

72. Dubium septimò est, an in prædictis casibus occultis dispensandi potestas ab Episcopo valeat delegari; id enim cum Felino *in c. Quod sedem 10. de Offic. Ordin. num. 2.* & Baldo *in l. Si cum inter 2. C. Quando provoc. non est necess. n. 6.* multi negant apud Gratianum *Regul. 443. n. 13.* propter textus *c. fin. de Offic. deleg. & Concilii Trident. cap. 6. cit.* quorum locorum prioris §. *fin. Nulli, cui commissum fuerit excommunicare vel absolvere aliquos, dispensare cum irregularibus, liceat hoc aliis demandare*; posterioris Synodali decretò Episcopis in casibus occultis facultas conceditur dispensandi *per seipos aut Vicarium ad id specialiter deputandum*, non obscurò argumentò, illam facultatem soli Vicario, non etiam aliis posse delegari; quòd ad dispensandum in casibus occultis à S. Synodo industria personæ ipsius Episcopi vel ejus Vicarii electa videatur.

Verius tamen, eam dispensandi potestatem delegandò aliis quoque committi posse, cum Glossa *in c. fin. de Offic. Ordin. V. Casibus*, Joan. Andr. *ibid. n. 3.* Baldo *n. unico & Panormit. n. 3.* sustinent Sylvester *V. Delegatus, q. 8. d. 1.* Navarrus *Manual. cap. 27. n. 45.* Covarruvias

Lib. 3. var. cap. 20. n. 6. En. 10. pr. cit. Henriquez *cap. 3. n. 2.* & Sanchez *n. 14.* eà permoti ratione; quòd jurisdictio, Principis concessione non tam personæ quàm dignitati & officio perpetuò competens, ordinariæ instar valeat delegari; cum hoc ipsò; quòd non solum presentibus & cognitis, sed futuris quoque & incognitis Prælati concedatur, ad ejus exercitium specialiter electa non censetur industria personæ.

Neque ita firmatæ delegandi facultati adversatur contra eam allegati *c. fin. cit.* textus; quia ejus §. *fin.* dispositio procedit, quando personæ nudum ministerium committitur; id enim apertè innuunt subjecta verba; *Quia non sibi jurisdictio, sed certum ministerium committitur*: non etiam, quando jurisdictio, annexa dignitati & officio, cum isto ad successores perpetuò transitura conceditur, Glossa *fin. in c. fin. cit. de Offic. Ordin.* Sylvester *V. Absolutio 4. q. 2. n. 6.* Navarrus *Consil. 15. de Sent. excom. in fine.*

Magis primò intuitu urgent: Resolutionem tamen etiam non convellunt relata decreti Synodalis verba; quia ea ita exaudienda sunt; ut in casibus occultis dispensandi potestatem Vicario non vi commissionis ipsi Vicariatus, sed vi mandati specialis tantum competere, intelligatur; atque idcirco Episcopus eiusmodi dispensationum causas neque Vicario instar aliarum causarum, speciale mandatum exoptentium, omnes simul, neque earum causas particulares aliis committere prohibeatur, ut præter *citt. Sanchez n. 17. & Perez n. 3. in fine* plures alii DD. observant apud Barbosam *in cap. 6. cit. n. 45.*

Dubium octavò est, an eòdem urgentis gravissimæ necessitatis casu in impedimento occulto dispensare valeant Religiosi Mendicantes. Ratio dubitandi est; quòd *Possint dicti Mendicantium*
N a 2 Confessa-

Confessarii, si sint viri docti & juxta formam Tridentini approbati ex commissione Provincialis dispensare in foro Conscientie ad petendum debitum cum his, qui consanguineam sui conjugis post matrimonium carnaliter cognoverint. Quod privilegium concessum aliis Religiosis, quibuscumque Societas JESU in privilegiis communicat, refertur Compend. Privileg. Societ. V. *Dispensatio* §. 7. ubi in fine additur, facultatem hanc à P. N. Generali concedi Provincialibus & alijs Confessarijs, quibus ipsi per se vel per alios eam commiserint. Unde vitium nonnemini est, argui posse ad dispensationem in ipso matrimonio, contracto cum occulto impedimento affinitatis, ex copula fornicaria cum consanguinea ante matrimonium habita ortæ. Sed, ut cum Rodericio Tom. 3. *Regular. q. 2. art. 2. cit.* Henriquez cap. 5. n. 3. Pontius n. 11. & Perez n. 13. advertunt, malè & sine sufficiente fundamento; cum privilegia non admittant interpretationem latam, & argumento à concessio minore ad majus locus non sit, arg. Reg. *Qua à Jure 28. in 6.* Glossa in c. *Cum dilectus* §. V. *Juri, de Consuetud.* Sylvester V. *Privilegium q. 3.* & Suarez *Lib. 8. de LL. cap. 27. n. 5.* Quare, cum super occulto impedimento dispensationem urgens necessitas exposcit, & adiri nequit Papa, ejusque legatus alijsve dispensandi potestate præditus in provincia non est, dispensationis indigos ad Episcopum remittendos, aut dispensandi facultatem ab ipso petendam, salubriter monet Pontius *cit. cap. 13. n. 11. in fine.*

ARTICULUS V.

De Dispensationis Matrimonialis Causis.

SUMMARIUM.

74. Dispensationis bonestas,
75. Imò & valor justam causam exigat,
76. Saltem, si fiat à Pralato Papæ inferiori.
77. Tales sunt I. Regia vel Principalis dignitas impetrantis.
78. II. Nobilis familia in splendore conservatio.
79. III. Excellentia meritorum in Ecclesiam.
80. IV. Pacis procuratio & remissio scandalorum.
81. V. Magna litis compositio.
82. VI. Loci angustia.
83. VII. Incompetentia dotis,
84. Ad equale matrimonium obtinendum sufficientia.
85. VIII. Proles ex conjugio, bonâ fide inito, suscepta.
86. IX. Conservatio famæ mulieris corruptæ.
87. X. Maxima difficultas voti adimplendi.
88. XI. Defectus maturæ deliberationis in ejus emissionem.
89. XII. Certa & rationabiles causæ generatim allegatæ.
90. Facilius cum Magnatibus quam cum alijs dispensatur.
91. Majus impedimentum majorem excipit causam,
92. *Qua vera esse debet,*
93. *Non quidem Supplicationis Romanæ destinata.*
94. *Sed concessionis gratiæ.*
95. *Et executionis literarum tempore.*
96. Non etiam tempore ipsius usus dispensationis.
97. *Ex causa justa, solum existimata, facta dispensatio:*
98. *Non etiam cum impedimenti ignorantia initum conjugium subsistit.*
Ad hono.